

BVS
schooladvies

Jaarbericht
2018

Inleiding

2018 werd gekarakteriseerd door een positieve flow waar we wenden aan de voorspelbaarheid van alle processen en tegelijkertijd het werkgebied in het voortgezet vrijeschoolonderwijs verkenden. Een voorzichtige groei in adviseurs was daarbij kenmerkend voor de behoedzame strategie die we volgen. We waren ervan overtuigd dat we een nuttige en zinvolle bijdrage kunnen leveren aan de ontwikkeling van het vrijeschoolonderwijs. We bogen ons over het vraagstuk van innovatie: noodzakelijk in onze ogen, maar hoe geven we dat zoveel mogelijk in co-creatie vorm? En vanuit dat perspectief hebben we 2018 ons werk georganiseerd. We zijn heel blij u als partner te hebben mogen ondersteunen en zoveel positieve feedback te hebben mogen ontvangen.

We willen graag dat u als partner in het vrijeschoolonderwijs weet waar we als BVS-schooladvies mee bezig zijn, waar we voor staan en wat we kunnen betekenen. Want we gaan ervan uit dat we elkaar nodig hebben om het vrijeschoolonderwijs verder te ontwikkelen. Leraren, intern begeleiders, schoolleiders, bestuurders en medewerkers van de scholen geven in hun directe contact met hun leerlingen vorm aan het onderwijs. Wij signaleren wat er landelijk speelt. En dat vormen we om in ondersteuningsaanbod, waardoor alle partijen in het onderwijs zich verder kunnen professionaliseren. Vandaar ons motto: *“kennis delen, mensen verbinden”*.

Doel van BVS-schooladvies

BVS-schooladvies is op 4 september 1981 opgericht onder de naam Stichting Begeleidingsdienst voor vrijescholen en stelt zich ten doel: het bevorderen van de kwaliteit van het vrijeschoolonderwijs. Sinds 2014 fungeren we onder de werknaam BVS-schooladvies. BVS-schooladvies heeft in 2018 37 jaar actief aan de ontwikkeling van vrijeschoolonderwijs mogen bijdragen. In 2019 bestaat het vrijeschoolonderwijs 100 jaar en dat vieren we graag met u.

Positie

BVS-schooladvies stelt zich als publiek-private partner op voor scholen, kinderopvangorganisaties en welzijnsinstellingen. De dienstverlening bestaat vooral uit scholing en opleiding, training, advies en onderzoek.

Wij werken aan de ontwikkeling van innovatieve en praktische toepassingen voor het vrijeschoolonderwijs, zowel op eigen initiatief als in samenwerking met scholen, andere onderwijsadviesbureaus en het lectoraat Waarden Vrijeschoolonderwijs. Deze producten en diensten sluiten aan bij de meest recente onderzoeksresultaten op onderwijskundig gebied en zijn tevens onderbouwd vanuit de antroposofische menskunde. Ook zijn wij aangesloten bij de brancheorganisatie EDventure. Binnen EDventure werken we op een aantal gebieden samen met brancheleden, zoals bij het product Acadin, een digitale ondersteuning voor meer- en hoogbegaafde leerlingen.

Als organisatie hebben we een plaats in het netwerk vrijeschoolonderwijs, waarbij we in 2018 onze focus volledig hebben gericht op onderwijsadvies en

-innovatie in het vrijeschoolonderwijs en de vragen in het voortgezet vrijeschoolonderwijs.

Doel

We werken met scholen die de ontwikkeling van jonge mensen ondersteunen en begeleiden. Alles wat we doen staat in het licht van menswording; we onderzoeken het en we passen het toe in ons werk. We bundelen kennis en expertise op het gebied van menswording en stellen dit beschikbaar. Iedereen die bij de ontwikkeling van jonge mensen betrokken is, vindt bij ons kennis en expertise op dat gebied.

We willen dat iedereen, die een vraag heeft op het gebied van vrijeschoolonderwijs, door ons met een passend aanbod wordt geholpen. Daarnaast willen we een organisatie zijn met deskundige, betrokken en tevreden medewerkers, die zelfstandig werken en naast de organisatiedoelen ook hun eigen doelen kunnen verwezenlijken.

Nieuwe ontwikkelingen en activiteiten 2018

Onderstaand hebben we een aantal van onze diensten beschreven waar we in 2018 aan hebben gewerkt.

Pakket integrale schoolontwikkeling

Een integrale aanpak op scholen met een langere looptijd en inclusief een implementatie- en borgingsfase zorgt dat het beoogde leereffect bereikt kan worden en de bereikte kwaliteit behouden blijft. Daarnaast kan BVS-schooladvies door de werkzekerheid een lager tarief aanbieden.

Deze aanpak binnen scholen, waar we nu een aantal jaren met succes mee werken, hebben we in 2018 op meer vrijescholen (18) ingezet en uitgebreid naar grotere besturen (met 15 scholen). De integrale aanpak versterkte ook de onderlinge samenwerking binnen het team van BVS-schooladvies nog meer.

Conferentie: Periodeonderwijs-ruimte voor verbinding

In maart 2018 organiseerden we de zevende conferentie met een echt vrijeschool onderwerp, 'Periodeonderwijs: ruimte voor verbinding'. We waren te gast bij Vrijeschool Kairos in Amsterdam-Noord. Voorgaande conferenties waren: Handelingsgericht Werken (2012) in Den Bosch, Kunstzinnig werken (2013) in Zeist, Vraag het de kinderen (2014) in Leiden, Mag ik leren i.p.v. presteren in Utrecht (2015), Inleven, invoelen, inzien - werken aan executieve functies in Utrecht (2016), Autonomie en beweging in Zeist (2017).

Keynote speaker in 2018 was Paul van Meurs. Daarna gaven medewerkers van BVS-schooladvies workshops. Er waren circa 180 deelnemers uit het hele land. De evaluatie was positief (53% zeer tevreden, 37% tevreden en 10% ontevreden). Alle feedback hebben we weer meegenomen in de voorbereiding van de conferentie in 2019 in Bussum: Verbeeldingskracht.

Volglij en ParnasSys

In 2018 hebben we Volglij, ons leerlingvolgsysteem, up-to-date gemaakt wat betreft de doelensets, de gebruiksvriendelijkheid en de 'look-and-feel'. De doelenset is nu gelijk aan de doelen in de leerlijnen van het leerlingvolgsysteem ParnasSys van Driestar, dat door verschillende vrijescholen wordt gebruikt. In Volglij en ParnasSys zijn nu voor kleuters de leerlijnen taal, rekenen, sociaal-emotionele ontwikkeling en motoriek opgenomen. Voor de onderbouw zijn de leerlijnen taal, rekenen en de zaakvakken (heemkunde, aardrijkskunde, geschiedenis, mens-, dier en plantkunde en natuurkunde) beschikbaar. In 2018 is het aantal abonnementen op Volglij en ParnasSys gestegen. In totaal gebruikten in 2018 26 scholen Volglij en 25 scholen ParnasSys.

Volglij-gebruikers zijn blij met de veranderingen die BVS-schooladvies sinds de zomer van 2018 heeft doorgevoerd. Naast het frisse uiterlijk, de sterk verbeterde opmaak en de toegenomen overzichtelijkheid vergroten de nieuw toegevoegde mogelijkheden het gebruiksgemak. De door leerkrachten meest gebruikte onderdelen zijn het logboek, het handelingsgericht werken met daarin het didactisch groepsoverzicht en de groepsplannen, het getuigschrift, handelingsplannen, verslagen en schooldocumenten.

Applicatiecursussen

In het afgelopen jaar zijn op diverse plekken applicatiecursussen geweest, waar leerkrachten zijn opgeleid tot vrijeschoolleerkrachten.

Deze cursus draagt het karakter van een permanente scholing op het gebied van antroposofische menskunde, kunstzinnig werken, periode-ontwerpen en andere kernpunten van de waldorfpedagogiek. In iedere cursus is actief gewerkt aan het nascholen van vertelkunst, spel- en bewegingsonderwijs en muzische en plastische kunstzinnige activiteiten. Er zijn verschillende varianten geweest, afgestemd op de nascholingsbehoefte van de deelnemers; sommige deelnemers stonden al voor een klas in een vrijeschool, terwijl anderen werkzaam zijn binnen het regulier onderwijs en overstap overwegen. We hebben afgelopen jaar rond de 30 potentiële nieuwe vrijeschoolleerkrachten opgeleid.

Schoolleidersopleiding

In 2018 zijn we door het NSO-CNA benaderd met de vraag of we in gezamenlijkheid een schoolleidersopleiding (basis-en vakbekwaam) zouden willen vormgeven specifiek voor schoolleiders in het vrijeschoolonderwijs (PO en VO). NSO-CNA had de afgelopen jaren al veel kandidaten gehad uit het vrijeschoolonderwijs en het leek hun een geschikt moment om de vraagstukken die er steeds naar voren kwamen juist meer vanuit een vrijeschoolperspectief vorm te geven. We hebben voorbereid om al in januari 2019 te starten, maar dat bleek te vroeg. Daarom hebben we in 2018 de opleiding voorbereid voor de start in augustus 2019.

Focus op periodeplannen

De afgelopen jaren is er veel aandacht geweest voor handelingsgericht en opbrengstgericht werken. Dit heeft ervoor gezorgd dat ook veel vrijescholen cyclisch en planmatig werken op de agenda hebben gezet. Het werken met groepsplannen heeft ervoor gezorgd dat scholen zich bewuster werden van de onderwijsbehoeften van leerlingen, hier beter op wisten af te stemmen en meer gingen differentiëren. Het richten op werken met groepsplannen heeft meer zicht op de ontwikkeling van kinderen gegeven, maar ook een deel van de focus van het periodeonderwijs weggehaald.

In de folder Ruimte in Regels benadrukt de inspectie voor het onderwijs dat het maken van groepsplannen geen wettelijke verplichting is. De school is zelf verantwoordelijk hoe het vorderingen van leerlingen in beeld brengt en hiernaar handelt. Een groepsplan is een mogelijke uitwerking hiervan.

Naar aanleiding hiervan zijn een tweetal scholen in samenwerking met BVS aan het onderzoeken hoe

zij de focus weer meer op het ontwikkelen van het periodeonderwijs kunnen richten. Of het mogelijk is om zonder groepsplannen te werken. Of in ieder geval de administratieve last voor het maken van groepsplannen te kunnen verlagen. Dit vraagt een sterke samenwerking tussen directeur, Intern Begeleider (IB-er) en het lerarenteam. Zij moeten veel afstemmen en heldere afspraken maken op schoolniveau.

Een van de scholen werkt nu zonder groepsplannen. Het cyclisch en planmatig werken en het afstemmen op de onderwijsbehoefte van leerlingen is vastgelegd in een aantal schoolafspraken. Op de andere school is besloten om in ieder geval voorlopig de groepsplannen te handhaven, maar wel verder te zoeken naar heldere afspraken. Dit om de administratieve last te verlagen.

Hoogbegaafdheid

Onze onderwijsadviseur Saskia Snickers is sinds 2015 lid van de kenniskring van het lectoraat Waarden Vrijeschoolonderwijs en doet sindsdien onderzoek naar de begeleiding van hoogbegaafde leerlingen in klas 4 tot en met 6. In 2018 is zij gestart op dit onderwerp te promoveren bij professor Minnaert bij Rijksuniversiteit Groningen.

Website

Wij zijn bezig om een nieuwe website te ontwikkelen, die toegankelijker is en waarop informatie makkelijker te vinden is. We merken zelf en krijgen hier ook feedback over dat onze huidige website niet voldoet aan de verwachting die wij hebben. In 2018 zijn we gestart met de ontwikkeling van de content voor de nieuw te releasen website. We verwachten dit in de loop van 2020 in de lucht te hebben.

Onderzoek en ontwikkeling

Naar aanleiding van een tweedaagse studiebijeenkomst hebben we een aantal onderzoeken geformuleerd en daaruit een aantal aangewezen waar we mee bezig zijn gegaan in 2018: ontwikkelen van een leerlijn mediawijsheid, VO-leerlijnen, rekenonderzoek.

Grondsteenspreuken

Een vraag die de afgelopen jaren een enkele keer aan ons gesteld werd is het meedenken, mee helpen vormgeven van een ritueel of grondsteenspreuk bij een nieuw vrijeschoolinitiatief of rondom de start of uitbreiding van een school. In een grondsteenspreuk geven de initiatiefnemers van een school woorden aan de intentie die er was bij de oprichting. Ook dit jaar is dat tweemaal gebeurd. Het is een wat stillere kant van het werk. We vinden het eervol om zo met de biografie van een school verbonden te zijn.

Onze activiteiten in het voortgezet vrijeschoolonderwijs

In het voortgezet vrijeschoolonderwijs groeide onze inzet. We zijn in 2018 actief geweest in de scholing van didactische vaardigheden, de begeleiding van een experiment met gepersonaliseerd leren, de scholing van coaches en de uitvoer van een aantal audits. Daarnaast ondersteunden we het management in de vormgeving van een professionele cultuur.

Nog meer vrijeschool-afdelingen in reguliere scholen betrokken ons in hun realisatieproces. Zo verzorgen we opleiding in de achtergronden van het vrijeschoolonderwijs, zoals beelden van leeftijdsfasen, koppeling met ontwikkelingsgericht werken en het ontwerpen van periodes. We hebben de opzet van gepersonaliseerd leren in klas 10, 11 en 12 ondersteund. De eerste ervaringen zijn geëvalueerd en de verbeterpunten hebben we in een nieuw plan van aanpak geformuleerd.

Publicaties

In 2018 waren flink wat publicaties in voorbereiding, waarvan er twee in dat jaar al zijn gepubliceerd:

- Plezier en spel op het schoolplein
- Bakersprookjes (Christoffor)

Er staan diverse publicaties op de rol om in 2019 en 2020 (opnieuw) te worden uitgegeven door ons:

- Leerlijnen en bouwstenen Leerlijn schrijven van teksten
- Leerlijnen en bouwstenen Leerlijn mondelinge taalvaardigheden
- Leerlijnen kleutertijd
- Spelwaaier 2
- Leerlijnen en bouwstenen Rekenen
- Hoe maak je de klas rekenrijker?
- Leerlijnen en bouwstenen zaakvakken en kunstvakken
- Herziening Regenboogpublicaties
- Herziening Kleutervolgsysteem

Onze diensten op het gebied van onderwijs

In het bovenstaande is gesproken over de nieuwste ontwikkelingen van BVS -schooladvies op het gebied van vrijeschoolonderwijs in 2018. Daarnaast is er een aantal zaken dat al langer geleden is ontwikkeld en onderdeel is geworden van onze dagelijkse werkzaamheden. We lichtten er een aantal uit.

Taal

Zo hebben we op het gebied van taal de aanpak 'zo leren kinderen lezen en spellen' dat een grote vlucht genomen heeft. In de netwerkbijeenkomsten van taalspecialisten wordt beleid samen vormgegeven en vindt er intervisie plaats. In de publicatie *Kinderen leren lezen klas 1, 2, 3* zitten vijfenzeventig nieuwe leesbladen voor tweede helft klas 1, klas 2 en 3. De inhoud is afgestemd op de vertelstof en periodes in die klassen. In het project *Schrijven met peer response* heeft SLO samen met onze adviseur Annechien Wijnbergh een lessenserie ontwikkeld, die is bedoeld als voorbeeld voor een aanpak die in de zaakvakperiodes gebruikt kan worden bij het schrijven van periodeteksten.

Hoogbegaafdheid

Er is jaarlijks een netwerk Hoogbegaafdheidsspecialisten. Daarnaast werken steeds meer vrijescholen met Acadin (uitgave van EDventure, waar BVS-schooladvies lid van is), de digitale leeromgeving voor meer- en hoogbegaafd leerlingen.

Regenboog

In 2017 startten we met de certificering van scholen die continu werken aan de sociaal-emotionele vaardigheden van kinderen aan de hand van de Regenboogaanpak van BVS. In 2018 hebben we het aantal Regenboogscholen zien groeien naar 7 in 2018.

Onze diensten op het gebied van zorg

Ondersteuningspakketten

Sinds een aantal jaren werkt BVS-schooladvies met ondersteuningspakketten. Naast diagnostiek neemt de advieskant van de zorg ook een plaats in in het schoolpsychologisch werk, als sparringpartner van de intern begeleider. Tegen scherpe tarieven is BVS-schooladvies zo een aanvulling vanuit de antroposofische achtergrond in het ondersteuningsteam (ZOT). Voordelen die dit bijvoorbeeld heeft opgeleverd is het preventief observeren (als schoolpsycholoog), korte lijnen en snelle actie. Een toenemend aantal scholen heeft binnen het regionale samenwerkingsverband een budget vrij weten te maken voor deze dienstverlening.

Diagnostiek

De kerntaak van de schoolpsycholoog ligt bij het verzorgen van een diagnostisch onderzoek, zodat de vraagstukken van leerlingen nog scherper onderbouwd worden en een oplossingsrichting

geformuleerd wordt in het onderwijs. We hebben gemerkt dat naast de diagnose juist het advies steeds belangrijker is geworden. De antroposofische benadering wordt door klanten zeer gewaardeerd.

Dankzij de goede leerlingvolgsystematiek hebben we verschillende soorten deelonderzoeken uit kunnen voeren, zoals een los intelligentieonderzoek of juist alleen een verdieping in de leervaardigheden van het kind. Ook is onderzoek op sociaal-emotioneel vlak middels vragenlijsten en observatie mogelijk geworden.

Advies aangaande leervoorwaarden

In 2018 zijn we doorgegaan op de vraag naar leerrijpheidsonderzoek. De schoolrijpheid stelt de ouders en kleuterleerkracht vaak voor veel vragen: is het verstandig om het kind nog een jaar te laten 'kleuteren'? En zo ja wat moet er in dat extra jaar dan worden aangeboden aan het kind om de leeftijdsadequate ontwikkeling te blijven stimuleren? Als het kind wel naar de eerste klas gaat hoe kan hij dan worden ondersteund? Soms ontstond hierover spanning tussen de ouders en de school; een adviseur van BVS heeft met een leerrijpheidsonderzoek hierin uitkomst kunnen bieden.

Onze diensten op het gebied van kinderopvang en bso

Onze werkzaamheden in de kinderopvang en bso betroffen in 2018 de VVE-certificering met *Speelplezier* en een sociaal-emotionele ontwikkelingstraining voor pedagogisch medewerkers (Regenboog).

Onze diensten op het gebied van schoolontwikkeling

Binnen onze ondersteuning hebben we ons ook gefocust op enkele onderwerpen.

Professionele cultuur en horizontaal organiseren

BVS kan helpen om het eigenaarschap van leraren te versterken. Uitgangspunten van de professionele cultuur, zoals erkende ongelijkheid, actiegerichtheid, aanspreken op gedrag, vormen de basis van trainingen die leiden tot handelingsbekwame professionaliteit. Achtergronden van de menskunde helpen de eigen kwetsbaarheid in conflicten te herkennen en daarnaar te handelen. Kunnen confronteren, terwijl je toch in verbinding blijft en

tot een goede gezamenlijke oplossing van een vraagstuk komt. Daarnaast werken we steeds vanuit de impuls die Steiner gaf bij de cursus Algemene Menskunde: iedere leraar moet de volle verantwoordelijkheid kunnen en willen dragen om zijn pedagogisch werk vorm te geven.

Teamontwikkeling

Zoals het team functioneert, zo draait de school. BVS-schooladvies heeft de afgelopen jaren en ook in 2018 verschillende teamontwikkelingstrajecten vormgegeven. Bij teamontwikkeling kunnen verschillende zaken aan bod komen, zoals aanwezige kwaliteiten: waar zijn we goed in, wat kunnen we niet; interactiepatronen herkennen, al dan niet gewenst; rollen die een team aan mensen toedicht of waar iemand niet meer van afkomt; toebedeelde taken en verantwoordelijkheden; wijze van overleg en besluitvorming, zelf organiserend of leiding-afhankelijk.

Communicatie

BVS-schooladvies heeft het afgelopen jaar gericht ingezet op de methodiek van geweldloze of verbindende communicatie. Aan de hand van deze aanpak werken teams aan oudergesprekken, het geven van feedback en de onderlinge communicatie.

Kwaliteitszorg

De zorg voor kwaliteit is van essentieel belang voor de verdere ontwikkeling van het onderwijs. BVS-schooladvies hanteert al enkele jaren en ook in 2018 diverse instrumenten om de kwaliteitszorg goed te organiseren, zoals een handboek kwaliteitszorg, vragenlijsten via onze enquête-module, WMK-PO/VO en een kwaliteitswijzer vrijeschoolonderwijs

Financieel

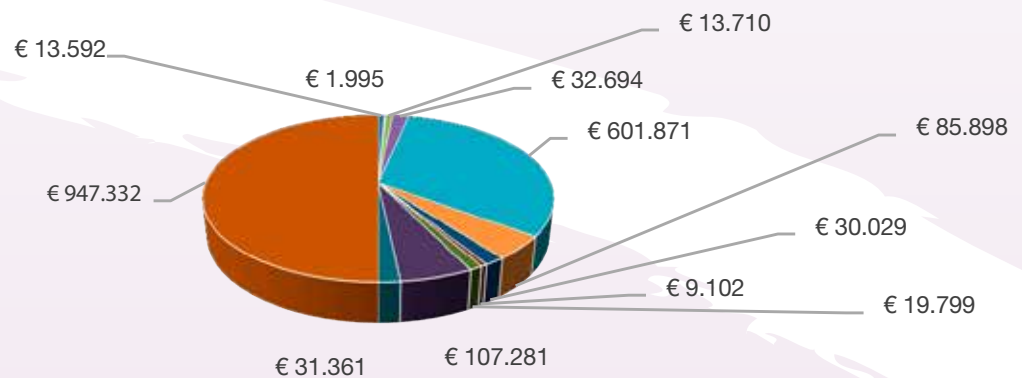
Omzet, kosten en exploitatie

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Omzet	1.490.558	1.347.212	1.352.453	957.649	923.392	956.128
Kosten	1.503.236	1.393.390	1.297.415	1.021.462	890.075	954.916
Exploitatieresultaat	-12.677	-46.178	55.038	-63.813	33.317	1.212
Netto winstmarge	-0,9%	-3,4%	4,1%	-6,7%	3,6%	0,1%

Balanspositie

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Solvabiliteit	0,64	0,53	0,69	0,66	0,63	0,67
Liquiditeit	271	204	357	313	3,01	3,46
Rentabiliteit eigen vermogen	-0,03	-0,10	0,07	-0,07	3,58	0,12%
Weerstandsvermogen	35%	34%	60%	42%	57%	33%

Verdeling omzet 2018

- Abonn leerlijnen en kwaliteitwijzer
- Opbrengst bezoeken (BTW 0%)
- Begeleiding/scholing (btw 0%)
- Schoolmanagement
- Opbrengst Volglijn
- Producten en materialen (BTW 21%)
- Opbrengst bezoeken (BTW 21%)
- Schooladvies (21%)
- Leerlingzorg
- ONL dyslexie
- Opbrengst cursussen
- Totale omzet

Totale lastenverdeling 2018

- Totaal Loonkosten
- Totaal Overige personeelskosten
- Totaal Huisvestingskosten
- Totaal Lasten
- Totaal Sociale lasten
- Totaal Afschrijvingen
- Totaal exploitatiekosten

Vooruitblik

In 2019 richten we ons op co-creatie met scholen. We willen graag het leren en ontwikkelen innoveren vanuit de inzichten van de antroposofische menskunde. Verder experimenteren we met gepersonaliseerd vrijeschoolonderwijs, het coachen van leerlingen, ondersteuning van e-learning in onze eigen cursussen. Het zijn thema's die in ons jaarbericht volgend schooljaar zullen terugkomen.

Bijlage Feiten en cijfers 2018

Cursussen aantal inschrijvingen

Applicatiecursus vrijkleuterklas 2018-2019	20	Spelbegeleiding in de eigen kleuterklas	6
Applicatiecursus vrijeschool onderbouw leerkrachten 2018-2019	13	Teamontwikkeling op een vrijeschool	4
Conferentie Periodeonderwijs: ruimte voor verbinden	191	Terugkomdagen spelbegeleider speelplezier	4
Een rekenrijkere klas module 1	3	Verbindende communicatie	6
Een rekenrijkere klas module 2	5	Voorlichting opleiding schoolleider vrijeschool	3
Het leiden van een vrijeschool	14	ZLKLS Basis Klankzuiver	10
Speelplezier Antroversie VVE certificering spelbegeleider (groep 2)	1	ZLKLS Basis Klankzuiver	7
Netwerk Hoogbegaafdheidsspecialisten	6	ZLKLS Basis Klankzuiver	1
Netwerk Hoogbegaafdheidsspecialisten	9	ZLKLS Basis Klankzuiver	10
Netwerk Intern Begeleiders	6	Speelplezier Antroversie light module 6, Blokkenspel, samenspel en spelontwikkeling	1
Kinderen leren lezen klas 1, 2, 3	2	ZLKLS Basis Klankzuiver	12
Netwerk Rekenspecialisten	5	ZLKLS Basis Niet Klankzuiver	15
De Extra Les	2	Volglijn voor kleuterleerkrachten	2
Netwerk Taalspecialisten Groep 1/2 (Niveau 2)	6	Speelplezier Antroversie light module 5, Ouderbetrokkenheid en volgen van kinderen	2
Netwerk Taalspecialisten Groep 3	6	ZLKLS Basis Niet Klankzuiver	12
Opleiding vrijeschool bovenbouw leerkrachten 2018-2019	5	ZLKLS Basis Niet Klankzuiver	13
Bevlogen schrijvers klas 3, 4, 5, 6	2	Hiermee leer je kinderen rekenen	1
Periodeonderwijs ontwerpen	6	De vrijkleuterklas	1
Periodeonderwijs ontwerpen	6	Een rekenrijkere klas module 3	1
Regenboog Licentiehouder Nascholing groep 1	12	ZLKLS Voortgezet dag 1	11
Regenboog Licentiehouder Nascholing groep 2	5	ZLKLS Voortgezet dag 1	13
Regenboog Licentiehouder Nascholing groep 2	9	ZLKLS Voortgezet dag 1	5
Regenboog Licentiehouder Nascholing groep 3	7	Leren kun je leren	1
Regenboog Train de Trainer Kleutertijd	3	Speelplezier Antroversie light module 3, Ochtendspel, bewegingsspel en spelkistjes	5
Regenboog Train de Trainer Middenbouw	2	ZLKLS Voortgezet dag 2	13
Regenboog Train de Trainer Onderbouw	5	ZLKLS Voortgezet dag 2	4
Hiermee leer je kinderen rekenen	1	ZLKLS Voortgezet dag 2	11
Speelplezier Antroversie VVE certificering PM'er (2)	19	Zinvol bewegen	4
Speelplezier Antroversie VVE certificering spelbegeleider (groep 1)	6	Fonemisch bewustzijn (voorheen ZLKLS Kleutertijd)	3

Onderwerpen scholingstrajecten

Aanbod en volgen in de kleutertijd

Applicatiecursus 2018-2019

Begeleiding leerkrachten

Begeleiding afdelingsleider VSA

Begeleiding en scholing

Begeleiding en scholing IB'er Kwaliteitszorg

Begeleiding inrichting en studieochtend

Begeleiding leerkracht en IB'er

Begeleiding vertelgroep

Beroepsstandaard en reflectie

Bestuurspakket Integrale Schoolontwikkeling (ISO)

Bronnenboek spelend leren

BVO kunst

Colleges ontwikkelingspsychologie

Cursus Implementatie Volglij

Diagnostische rekengesprekken

Differentiatie en individualisatie

Gastcollege Kleuterspecialisatie

Getuigschifttekenen

Het mentoraat op een vrijeschool

Hoogbegaafde kinderen in de school

Hoogbegaafdheid kleuterafdeling

Implementatietraject Volglij

Introductie geweldloze communicatie

Klassenmanagement en vrijeschoolpedagogiek

Kunst, kunstzinnigheid en kunstonderwijs

Kunstonderwijs

Leerkrachtbegeleiding, Leerlingonderzoeken, Volglij en Ouderavond

Meerbegaafde leerlingen

Netwerk Hoogbegaafdheidsspecialisten

Observatie groepsdynamiek

Ondersteuning taalcoördinator en taalbeleidsplan

Ondersteuning werken met leerlijnen

Onderwijsverbetering

Opfriscursus Regenboog onderbouw

Opleiding BVO

Oriëntatie VVE in de kleutertijd

Pakket Integrale Schoolontwikkeling (ISO)

Pakket Raamovereenkomst Steinerscholen België

Periodeonderwijs ontwerpen

Pitch bijdragen

Regenboog opfrissen

Regenboog Train de Trainer

Regenbooginterventie

Regenboogtraining kleutertijd

Rekenspecialisten

Rijke leer- en leefomgeving, rijk periodeonderwijs

Scholing BSO

Scholing Fonemisch bewustzijn

Scholing Kinderen met een pedagogische hulpvraag

Scholing PM'ers antroposofische locaties

Scholing t.b.v. instroomleerlingen

Scholing tussen- en eindtoets

Scholing WMK-PO

Scholing ZLKLS

Scholingsdag voor het team

Speelplezier Antroversie borging en implementatie

Spel in de kleuterklassen

Studie Leerplan vrijeschool

Studie Menskunde

Studieavond Kindvolgsysteem

Studiedag deskundigheidsbevordering

Studiedag KDV en BSO

Studiedag MT

Studiedag Verbinding

Studiedagen begrijpend lezen

Studiedagen Zinvol en geïnspireerd bewegen

Studiemiddag KDV/Schoolteam en Lezing Kleding en warmte

Studiemiddagen Begrijpend lezen

Studiemiddagen VVE inspiratie

Teamontwikkeling en scholing leerkrachten

Teamtraining leerlijnmodule Kleuters

Terugkomdag VVE Speelplezier

Training communicatie

Training Mentoraat en Begeleiding team

Vervolgen HGW Kleuterafdeling

Volgen in de kleutertijd

Vragen ParnasSys

VVE cursus

ZLKLS implementatie

Onderwerpen managementadvies in 2018

Advieswerk na audit
Ondersteuning afdeling Vrijeschool
Vervolg Kwartiermaker

Leerlingzorgtrajecten 2018

Dyslexie screening 7 leerlingen
Algemene leerlingonderzoeken
Deelonderzoeken
Dyslexieonderzoeken
IQ-onderzoek
Algemeen kleuteronderzoek
Leerrijpheidsonderzoek kleuter
NIO schoolverlatersonderzoek
Ondersteuningspakket 1
Ondersteuningspakket 2
Passend onderwijs en begeleiding leerkracht

Lijst van medewerkers/RvT op 31 december 2018

Onderwijsadviseurs	Annechien Wijnbergh Cécile de Jong Elard Pijnaken Gerben Deenen Jeanneke Brosky Jörgen Joosten Lisette Stoop Loïs Eijgenraam Marlies Siers Paul van Meurs
Schoolpsychologen	Gea Weeren Saskia Snickers Wendy van den Brand Hans Passenier
Directie/bestuur	
Secretariaat en administratie	Carin Drenthe Marieke van der Ree Patricia Veldhuizen
Raad van toezicht	Eric van de Luytgaarden Gijs Roeters van Lennep Klaas Ijkema

Vondellaan 50
3521 GH Utrecht
T: (030) 281 96 56
E: admin@bvs-schooladvies.nl
I: www.bvs-schooladvies.nl